

X. 4° 22^b

(cat. 3, 524. 25.)

8

PRO-CANCELLARIVS
D. FRIDERICVS FRIES,

FACVLTATIS IVRIDICAE ASSESSOR ET
CVRIAE SVPREMAE ADVOCATVS

SOLENNEM

IN VTROQVE IURE

PROMOTIONEM DOCTORALEM

VIRI PRAENOBILISSIMI

D O M I N I

JO. GODOFREDI WORMII

CHEMNIZIO MISN.

DIE. XXXI. IVLII A. O. R. MDCCXXXII.

CELEBRANDAM

INDICIT.

L I P S I A E

Literis ZEIDLERIANIS-

7a

PRO-CANCELLARIUS
D. FRIDERICVS FRIES

REGULATIS IURIDICAE ASSESSOR ET
CURIAE SUPREMAE ADVOCATUS
SOLENNIT

IN PROQNE JURE
PROMOTIONEM DOCTORALEM

VIRI ERANOBILISSIMI

D O M I N I

JO. GODOFREDI WORMII

CHRONIZIO MISE

DIE XXI JUNII A. O. M. MDCCXXXII

CELEBRANDAM

INDICIT

L I P S I A E

LEON. REIDERIANUS

Ajestatis & jurium ad
eam pertinentium tan-
tum esse honoris, ex-
cellentiae & dignitatis,
fastigium ut vix pretio
æstimari possint, adeo-
que ceu præstantissi-
mum thesaurum ha-
benda, nemo erit, qui contradicere ausit, pro-
derea ii, quibus competunt omni labore, cura
& studio eo allaborant, quo conservent, tuean-
tur ac adaugeant. Idque demum iis eo magis
incumbit, quibus a summo aliquo Reipublicæ Re-
ctore pars aliqua eorum communicata fuit. Nam
hoc fieri solere quotidiana docet experientia, sive
id fiat privative sive cumulative, nihil interest, sic

A 2

ejus;

ejusmodi communicatio vel per modum privilegiarum vel beneficiario jure vel alio modo, interdum titulo lucrativo, interdum oneroso, aliis tribuitur. Hujusmodi juribus, quæ plerumque in alios transferuntur, præprimis annumeramus jurisdictionem, nam impossibile est, ut ille qui Majestatem tenet, omnibus imperare possit, itaq; in alios partem curarum transferre necesse est, inquit ZIEGLERVS *de jure Maj. L. 1. Cap. XXVII. §. 2.* Propterea quibus concessa Jurisdictio a Principe, omni diligentia caveant, ne Principi aut ipsis præjudicium fiat aut quacunque ratione violetur, quod sine metu animadversionis intermittere non poterunt. De jure itaque adversus turbatores, remediis juris sive petitionis sive possessoriis utuntur & actiones instituant, ut a turbationibus abstineant & damna refarciant, neque, modo legitime id fiat, auxilium judicis destituentur. Hinc in judiciis Imperii pro ratione circumstantiarum dantur mandata sine clausula de quibus LVDOLFF *de jure Camer. pag. 120. 142.* BLVM, *de process. Cam. Tit. XXXIV.* MOSER *de Mand. sine claus. cap. 2.* testantur. Et in curiis provincialibus Saxonice decernuntur Inhibitiones pœnales, quibus turbatus in possessione tutus redditur. Sed interdum primo intuitu actus aliquis pro turbatione habetur, qui tamen non est, adeoque a litigiis frustraneis abstinendum. Enascitur mihi exinde Quæstio haud levioris momenti, Num etiam

etiã illud pro violatione aut turbatione Jurisdictionis, ita ut vindicari possit, sit habendum, si quis, in alio quodam loco judicis officii partes tenens, subditis suis, adhibitis Scabinis & Affessoribus sui judicii, jus dicat, in loco aliquo alterius Jurisdictionis, quod olim præprimis, sapius factum esse scimus, cum director judicii, alium locum, quam ubi locus ordinarius erat, inhabitabat. Fateor, ingentem numerum Doctorum, qui de exercitio Jurisdictionis in alieno territorio, plurima nobis tradiderunt, inveniri, præprimis cum *ad L. 2. ff. de officio pro conf. Et ad L. 36. ff. de adopt.* aliquid commentandum esset, ast tamen meditationibus nostris aliquid adhuc reliquum esse putamus. Jurisdictionis species, qua in contentiosam & voluntariam distinguitur, separandas & de prima specie prius agendum esse, erit præmonendum. Pro generali regula, a Doctoribus traditur, qui in alieno territorio actus ad jurisdictionem contentiosam pertinentes exercet, territorium violare dicitur ideoque injuriarum tenetur. *GAIL. de Pace Publ. lib. 1. cap. 17. num. 27. FINCKELTH. Observ. 49. num. 11. LAVTERB. Disp. de Voluntaria Jurisdictione §. 51.* Ast si penitius inspiciamus sensum eorum ac rationes adhibitas, meo judicio, eo tantum sunt directæ, quod ejusmodi judex extraneus, in alterius judicis subditos, in hujus territorio, ab omni cognitione abstinere debeat, ni actionem injuria-

riarum expectare velit. Id quod judicare licet ex rationibus adjectis, quæ sunt; Extra territorium jus dicenti impune non paretur. Jurisdictiones non sunt confundendæ. Judex extra territorium pro privato habetur. Inconveniens habetur falcem in alienam messem immittere. Sententia vel decretum non valet in territorio in quo alter nihil juris habet, vid. FINCKELTH. *dict. loc.* Verum enim vero hæc questionem nostram non tangunt, loquimur enim non de subditis alienis sed propriis, in quos in alieno territorio Jurisdictionis exercitium suscipitur. Cujus casus specialis mentionem nullus eorum injecit, quos evolvere licuit. Sive rationes negativæ sive affirmativæ decisionis considerem, non desunt ex utraque parte sui prægnantes. Siquidem si negativam amplecti velim, & quæ personas & quæ locum attingunt, rationes reddere possum. Nam quoad personas, judici loci nulla competit jurisdictione in exteros & alterius subditos, quia propter nec is sibi arrogare potest cognitionem controversiarum & litium inter eos ortarum, ex quibus sequitur, quod nec cognitio in subditum subducatur, in quo alias damnum ac præjudicium consistere poterat, multo minus de commodis ac emolumentis sibi subtractis conqueri poterit, siquidem, cum cognitio ipsa ei non competat, & jus exigendi sportulas aut alia commoda deficit. Quod locum attinet, obstat, quod nec ex

eo

eo damnum aliquod sentiat iudex loci, nam nihil ad est, per quod jurisdictionis suæ impedimentum aliquod afferatur certe ejusmodi impedimentum non apparet, nihilominus enim jurisdictionis, iudicis loci manet salva ac integra, etiam si alius in loco aliquo privato jurisdictionis actus exerceat, adeoque si actionem instituere vellet, medium concludendi, scilicet jurisdictionis mea est impedita aut damnum passa, deficiet. Neque ob stare videatur, si iudex loci fundamentum actionis suæ in eo collocare velit, quod jurisdictionis sit in patrimonio ejus, quod solus sit Dominus jurisdictionis, nemo de alterius patrimonio invito Domino sibi aliquid arrogare debet, his enim facile obviam ire alter poterit, respondendo, Dominio tuo nihil detraxi habes hoc omni ex parte solvam & integrum, At quid si confugiat iudex loci ad Textum *Ordin. Proc. recog. ad Tit. 11. §. 4.* & quidem hæc verba: **Gestalt hinfünftig alle Handlungen, so viel die actus contentiosæ jurisdictionis betrifft, nirgends anders, als an denen Orthen, wo einer die Gerichte hat, von denen darzu bestellten Personnen vorzunehmen und zu expediren, und was dem zuwieder in frembden Gerichten, ob gleich ex compromisso partium, geschiehet, vor null und nichtig zu achten, auch die Contravenienten willkührlich zu bestraffen?** Facilis forte erit responsio, nam sine dubio ea, quæ hic

msb

hic disposita sunt, favorem subditorum respiciunt, ne extra locum iudicii ordinarii evocentur, id quod his non tantum molestum, sed & novum onus imponitur, quod in se suscipere non sunt obstricti, oriuntur ex inde lites, an actus subsistat, cum locum hic inveniat. *L. fin. ff. de Jurisd. Extra Territorium jus dicendi impune non paretur*; Cui malo medelam afferre voluit Potentissimus Legislato, sed tertio jus agendi aut prohibendi, de quo tantum quaestio est, exinde non oritur, & ne exempla desint testatur PAVLVS BVSSIVS *Commentario ad Pandectas ad L. 2. ff. de officio Procons.* Transsylvaniæ admissum esse, ut iudices unius territorii etiam in alterius territorio consensu partium jurisdictionem contentiosam exerceant, idque etiam ad instantiam partis, quæ id sumptibus suis postulet, unius. Pro affirmativa autem sententia stabilienda facit, quod nihilominus, cum Jurisdictio illa in patrimonio iudicis sit constituta, domini vis ac natura in eo consistat, ut quis exercitium simile prohibere possit, & Territorium iudicis loci intantum pro clauso, habendum ut aditum denegare alteri, qui eodem modo jurisdictioni exercitium suscipere tendit interdiceri liceat, haud aliter, quam si parochus alterius ecclesiæ coetum suum in alienam dioecesim deducere & ibi sacra celebrare velit, quod interdiceri omnino licet. Qualitas iudicis loci non paritur, ut alius ejusdem

dem qualitatis ibidem commorari velit, quemadmodum nec princeps patitur, ut Princeps alterius territorii cum subditis suis territorium suum intret & jura in eos exerceat. Omnis alius, quamcunque alias habeat jurisdictionem, si eum in locum veniat, ubi mihi soli jurisdictio data est, competitque patrimonii jure, nullam aliam quam privati rationem habet, adeo si actum jurisdictionis exercere audeat, non potest non meum jus turbare & id eo ab introitu & exercitio hocce prohiberi imo repelli potest, ac injuriarum reus fit, æque ac ille, qui me invito ædes meas vel fundum ingredi conatur *L. 16. de serv. præd. rust. l. 13. §. ult. ff. de injur. §. 12. Inst. de Res. div.* uti scribit HORNIVS *Progr. Anno. M DCC XI. edito.* Affirmativæ huic sententiæ merito etiam subscribimus, præsertim cum supra allegatus textus ordin. proc. recogn. rei huic modum posuerit, quam etiam judex loci suo modo pro se allegare potest, sed instas, hæc quæstio novo jure plane est supervacanea, cum modo allegatus textus sub gravissima multa exercitium jurisdictionis contentiosæ extra locum judicii prohibuerit, ast per eam dispositionem juris non decisæ est quæstio, an jus contradicendi judici loci competat, adeoque investigatio hujus quæstionis, si de facto aliquid contra fiat, non inutilis, ut taceam de locis, in quibus dicta sanctio Electoralis non est recepta. Cum ab actibus contentiosæ jurisdictionis

B.

dictionis

ditionis quam maxime differant, quæ ad voluntarium spectant, de iis etiam dicenda essent, sed instituti ratio prolixiorum esse non concedit, & de hac materia plurima jam ab aliis sunt tradita, & præprimis notatu digna, quæ HORNIVS *supra allegato Programmate* & ILLVSTRIS BERGERVS *in supplementis ad elect. Proc. Part. 2. pag. 25.* tradiderunt, illud quasi appendicis loco adjicio, ad absurda esse referenda si judex in subditum suum, qui ultro in alieno judicio testimonium dixit, animadvertere velit, cum in libero testis arbitrio sit positum, coram alieno judicio scientiam suam revelare, neque judici competenti jus prohibendi datum est, Nunc ad rem ipsam, cujus gratia hæc sunt suscepta progrediendum, enarranda scilicet est ratio vitæ ac cursus studiorum

*Viri Nobilissimi atque
Præclarissimi.*

JOHANNIS GODOFREDI
WORMII,
CHEMNIZIO MISNICI.

Natus is est in modo dicta civitate celeberrima d. IX. Maji anni MDCCII. Patre viro Consultissimo DOMINO JOHANNE GODO

GODOFREDO WORM, Consule istius loci Seniore qui jam plus una vice Consulatam summam prudentia atque autoritate gessit, matre vero natiuitate PITTERLINNIA, Præfeti quondam præfecturæ, Augustusburg dictæ, filia juniori, à quibus optime educatus, & cum literarum studiis animum applicare videretur, optimi Parentes eum initio privata præceptorum industria, qui prima scientiarum & pietatis rudimenta instillarent, commiserunt, donec eadem humaniora, quæ vocant, in Schola patria apetere & ductu viri Clarissimi *Mag. Danielis Mülleri* hujus Licei Rectoris optime meriti, nec non beati *Mag. Christiani Heinrichi Weiffii*, tunc Conrectoris postea vero Directoris Gymnasii Altenburgensis, paucis abhinc annis fatis functi, fidei opera addiscere licuerit. Quibus pertractatis & cum Scholam supra nominatam per sex annos continuos frequentasset, ex eadem prævia Præceptorum approbatione, habita oratione valedictoria, de Justiniani in Jurisprudentiam meritis Anno 1726. iterum discessit & Academiam hanc nostram Lipsiensem adiit, ibique in Philosophia Magistros habuit, Dominum D. MULLERVM nunc Professore Philosophiæ Publ. & beatum D. RVDIGERVM; Totum deinde se dedit studio juris & usus institutione Doctorum fidelissimorum & diligenti-

gentissimorum, Virorum nimirum Pranobilissimorum, atque Consultissimorum Dni. D. FRANCKENSTEINII, DNI D. GEBAVERI & DOMINI D. BAVERI, sub cujus Præsidio etiam Anno MDCC. XXIX. disputationem, publicam de *Vasallo exheredante* cum laude habuit, denique expleto quadriennio, Juris studio destinato, coram ordine nostro comparuit & Examen quod cum illis qui ad Praxin progredi cupiunt, suscipitur, sim ulque Notariatum petiit, quod & utrumque obtinuit, quo peracto, nutricem theoriæ, hanc academiam nempe, dimisit, & in sinum matris, seu Academiam Praxeos, Dresdam puta, optimo consilio, se contulit, nunc vero ad altiora tendens iterum ordinem nostrum adiit & mentem suam, quod honores Doctores ambiat, aperuit. Cumque nobis jam de profectibus ejus constaret, libenter admisimus, in examinibus iterum cum tam a nutrice quam matre optima nutrimenta studiorum infuisse & concoxisse, experti sumus, quapropter unanimi consensu dignus ut petitis satisfiat, judicatus. Ea propter proximo die Mercurii qui est XXX JVLII hora pomeridiana secunda Lectionem *ad Leg. 6. Cod. de Usufruct.* recitabit, DIE SEQUENTI JOVIS XXXI JVLII disputationem inauguralem qua disquirat

An

An & quatenus, Jure Saxonico, factio
uxoris, tum successioni, tum usufru-
ctui marito competenti, præjudi-
cium inferri queat?

Sine Præside defendet. Quibus absolutis statim
insignia Doctoris consequetur. Cum autem
*Reverendissimus atque Sere-
nissimus Dominus, Dominus
HEINRICVS, Dux Saxoniae,
Juliae, Cliviae, Montium, An-
griae & Westphaliae, Episcopa-
tus Martisburgensis postulatus
Administrator, Landgrafius
Thuringiae, Marchio Misniae,
& utriusque Lusatiae, Comes
Principali Dignitate Henneber-
gicus,*

*gicus, Comes Marcæ, Ravens-
bergæ, & Barby, Dynasta in
Ravenstein &c. Academiæ no-
stræ Cancellarius perpetuus,
Dominus meus Clementissimus,
PRO-CANCELLARII munus gratiosissime
mihi demandaverit, ex hac potestate mihi con-
cessa, Viro Prænobilissimo atque
Consultissimo, Domino D. JO-
HANNI CHRISTIAN KOENIGK,
Facultatis nostræ Assessori longe
meritissimo Collegæ honoratis-
simo, PROMOTORIS officium hinc
tribuo, qui peracta Disputatione Inaugurali
Doctorem Dignitatem Candidato conferat,
quo autem hic actus splendidior reddatur
Magnificum Academiæ Recto-
rem, Comites illustrissimos, utri-
usque*

*usque Reipublicæ Proceres gra-
visimos, nec non generosissi-
mos & nobilissimos studiosos,*
ea qua decet, observantia rogo, velint dicto
die præsentia sua honorifica actum condeco-
rare, pro quo singulari favore exhibito omnia
officia submissè præmitto. Dab. VII. post
Trin. Ao. M DCC XXXII.

Ve 1070

ULB Halle
004 956 94X

3

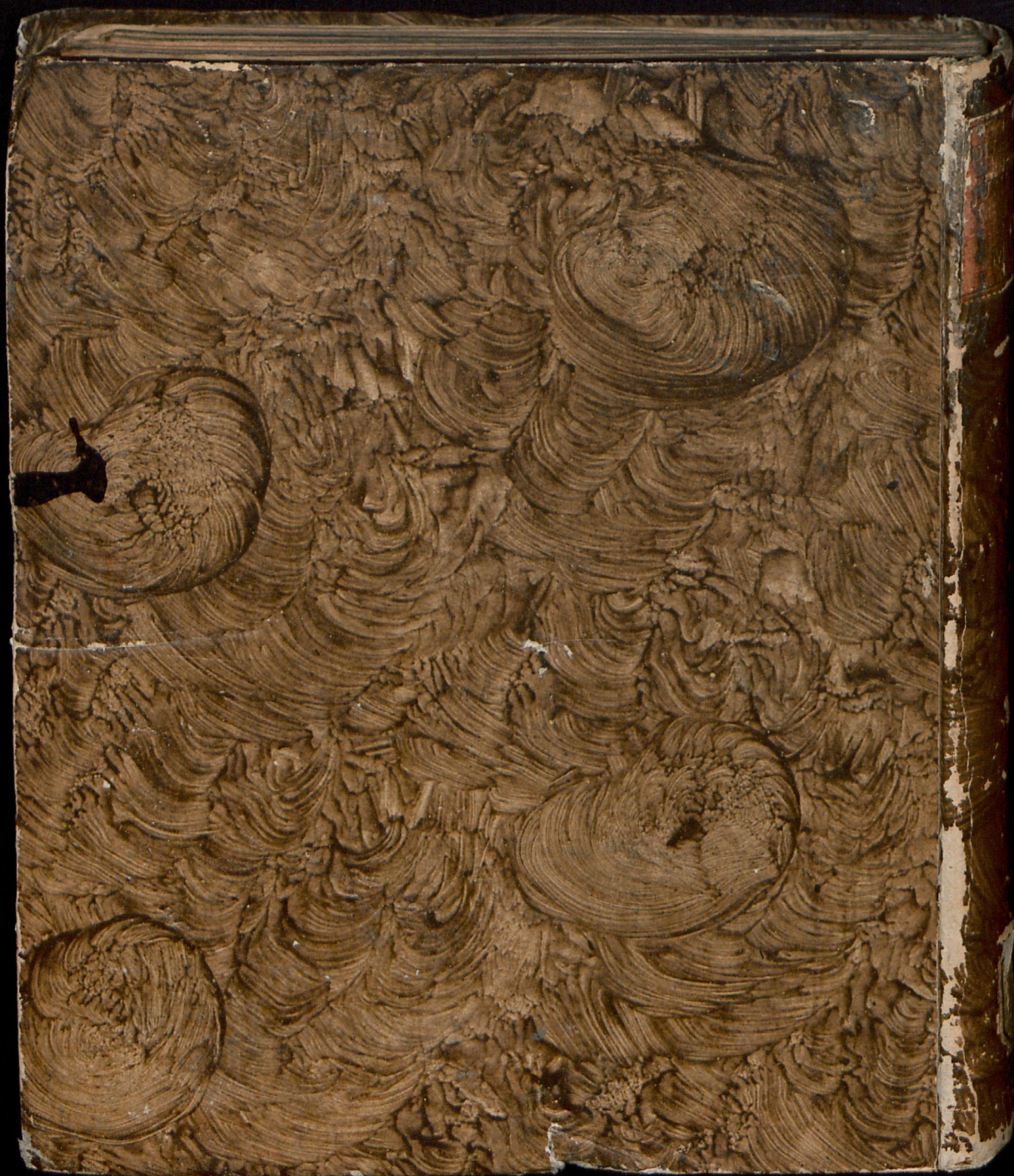
f

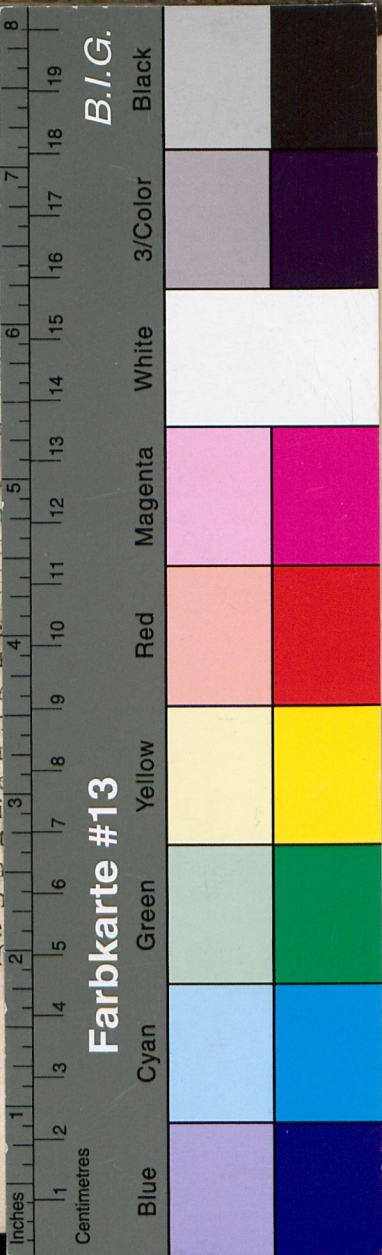
IA → OL

long

M.E.

B.I.G.

Farbkarte #13

Black
3/Color
White
Magenta
Red
Yellow
Green
Cyan
Blue

8

PRO-CANCELLARIVS
D. FRIDERICVS FRIES,

FACVLTATIS IVRIDICAE ASSESSOR ET
CVRIAE SVPREMAE ADVOCATVS

SOLENNEM

IN VTROQVE IVRE

PROMOTIONEM DOCTORALEM

VIRI PRAENOBILISSIMI

DOMINI

JO. GODOFREDI WORMII

CHEMNIZIO MISN.

DIE. XXXI. JVLII A. O. R. MDCCXXXII.

CELEBRANDAM

INDICIT.

L I P S I A E

Literis ZEIDLERIANIS-

ga